

Ieder een eigen bijdrage

Priester, diaken, pastoraal werk(st)er:
de alledaagse praktijk

VPW Nederland

Beroepsvereniging van r.-k. pastores

Kwaliteit van pastoraat

Het is waar dat het beroep van pastoraal werk(st)ers sterk onder druk staat door de enorm snel teruglopende financiën van de kerk. Zelfs menig jonge priester hoor je zeggen dat hij er rekening mee houdt over enige jaren naast zijn priestertaken te moeten werken buiten de kerk om aan inkomen te komen. Als VPW kijken we niet weg van die ontwikkelingen en denken we na over de toekomst.

Een groep leden gaat samen met Jozef Wissink en Eric Borgman nadenken over een theologisch fundament van pastoraat in de huidige maatschappelijk en kerkelijke context. In het najaar willen we alle leden uitnodigen binnen hun afdeling om over de ideeën van deze commissie door te spreken in het licht van de toekomst van pastoraat en het beroep van de pastor.

Met werkgevers gaan we bespreken hoe de kwaliteit van het werk van de pastorale beroepskrachten beter geborgd kan worden. Wat is er nodig om goed professioneel te kunnen werken, hoe zorgen we dat iedere beroepskracht dat goed onderhoudt en hoe faciliteert de werkgever dat? Als beroepsvereniging maken we ons sterk voor kwaliteit.

Het project *Geestelijk Leiderschap* is afgesloten, maar leden geven aan deze vorm van collegiale uitwisseling en oefening heel belangrijk te vinden. Daarom bieden we vervolgmogelijkheden aan, waarbij de financiën van deelnemers zelf dan wel van afdelingen zelf moeten komen.

Pastores (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) zijn degenen die kerk en pastoraat mede mogelijk maken en als beroepsvereniging willen we bijdragen aan een goede kwaliteit van pastoraat.

Jan Franken, beleidsmedewerker VPW Nederland

COLOFON

VPWinfo.nl is het kwartaalblad van VPW Nederland, Beroepsvereniging van r.-k. pastores. ISSN 1574-9916. Nr. 1, april 2013.

- Redactie VPWinfo.nl
Jan Franken (hoofdredacteur), Elly Bus, Mirjam Dirkx, Jan Houben, Lidwien Meijer, Geert Rozema, Jeroen van Lente (ontwerper).
- Redactiesecretaris
Mirjam Dirkx, 't Vaartje 112, 5165 ND Waspik
T 0416 - 312385 / 06-444 60 207
mirjamdirkx@kpnplanet.nl

- Grafisch ontwerp en illustraties
Jeroen van Lente Grafisch ontwerper
Tielekeshoeven 32, 5242 KB Rosmalen
T 06 28 15 20 30, E jeroenvanlente@msn.com
I www.jeroenvanlente.nl (zie ook linkedin.com).
Foto's van de auteurs en foto's bij artikelen zijn door de betreffende auteurs zelf aangeleverd.
- Druk Drukkerij DekkersvanGerwen, Den Bosch.

Contributie				
	Patoraal werk(st)ers	Priesters en diakens	Steunleden	Gepensioneerden
0,7 - 1 fte	€ 200,- (netto € 134,-)	€ 140,-	€ 75,-	€ 70,-
tot 0,7 fte	€ 100,- (netto € 67,-)	€ 70,-	€ 75,-	€ 70,-
Vakbondsleden	€ 70,-	€ 70,-	€ 75,-	€ 70,-
• De contributie bedraagt € 200,- voor pastoraal werk(st)ers die 0,7-1 fte werken en hun contributie via hun werkgever verrekenen. • Priesters en diakens die fulltime werken betalen € 140,-, omdat zij geen werkgever hebben. • Studenten betalen € 15,-. • Pastoraal werk(er)s die minder dan 0,7 fte werken, betalen € 100,-; priesters en diakens € 70,-. • Wie naast onze 'vereniging' lid is van een 'vakbond', betaalt € 70,-. • Emeriti, gepensioneerden betalen € 70,-. • Wij hebben ook steunleden: theologen die ons werk ondersteunen maar formeel geen lid kunnen zijn. Onze richtprijs is € 75,-. ledereen die meer wil geven dan de gevraagde contributiebijdrage kan dat als schenking fiscaal verrekenen, ook gepensioneerden. (ANBI regeling). Ons rekeningnummer is 303 72 79 t.n.v. 'VPW Nederland inz. Contributie'. Vermeld altijd uw 'lidcode en nummer' in de mededelingen. Wij stimuleren periodieke overschrijvingen van de contributie.				

Organisatie

VPW Nederland

- Secretariaat VPW Nederland
J. Franken (beleidsmedewerker), beleidsmedewerker@vpwinfo.nl
Palestrinastraat 1b, 3533 EH Utrecht,
T 030 - 293 33 15
E info@vpwinfo.nl, I vpwinfo.nl
- Dagelijks bestuur
N.H.F. Morpey, Beatrijspad 24, 3813 DM Amersfoort, T 06 19 87 64 76,
E voorzitter@vpwinfo.nl
H.J.M. v.d. Bunt-Koster, Nijverheidsstraat 22 7621 TM Borne, T 074 - 2670406,
E penningmeester@vpwinfo.nl
M.D. Dijkman, Kerkstraat 19, 6941 AC Didam, T 0316 - 295 606, E vice-voorzitter@vpwinfo.nl
P. Gabriël, Zwolse Anjer 8, 2631 SR Nootdorp, T 015 - 310 89 36, E secretaris@vpwinfo.nl
- Bestuur
H.J.M. v.d. Bunt-Koster, J. van Diepen, M.D. Dijkman, E.J. van Dijk, P. Gabriël, W. Hacking, T. Halin, C. Laliëu, J. Langelaan, L. Mesman, N. Morpey, W. van Paassen, A. Poppen, J. Rens.
- Financiële administratie
Bosman Financiële Dienstverlening.
- Landelijke Commissie Rechtspositie (LKR)
J. Deckers, J. Franken, L. Geurts, H. Hudepohl, A. Kuin, J. Mersel, T. van de Rijken (Abvakabo), T. Halin.
- Tuchtcollege
W. Blezer-van der Walle, R.J. Bunnik (secre), R.G.W. Huysmans, A.P.H. Meijers (vz), J.W. Nibbelke, K.W. Walf.
- Website P. Gabriël, webmaster.

VPW's

VPW Den Bosch

- Secretariaat VPW Nederland
Palestrinastraat 1b, 3533 EH Utrecht
T 030 - 293 33 15, E denbosch@vpwinfo.nl

VPW Breda

- Secretariaat: F.M. Vermeulen, Florahove 24, 4702 EZ Roosendaal, T 0165 - 53 45 06, E breda@vpwinfo.nl

VPW Groningen-Leeuwarden

- Secretariaat: J.M.A. Langelaan, Boerschaplân 41, 7824 NA Emmen, E groningen-leeuwarden@vpwinfo.nl

VPW Haarlem-Amsterdam

- Secretariaat: J.P.C. van Diepen, Loodsgracht 75, 1781 KP Den Helder, T 0223 - 619 139, E haarlem-amsterdam@vpwinfo.nl

VPW Limburg

- Secretariaat: A.H.H. van Dijk, Koningin Julianastraat 14, 6585 XR Mook T 024 - 366 10 20, E limburg@vpwinfo.nl

VPW Rotterdam

- Secretariaat: H.J.T. Dam, Parallelweg 5, 2951 BS Alblasserdam, T 06-12374002 E rotterdam@vpwinfo.nl

VPW Utrecht

- Secretariaat: Chr. Kantoci-Janssen, Bussloselaan 17-A, 7383 AG Bussloo-Voorst T 0571-261914, E utrecht@vpwinfo.nl

Verzoek aan onze leden!

Als er iets verandert in uw gegevens wilt u dan zo vriendelijk zijn dit door te geven aan ons secretariaat: Palestrinastraat 1b, 3533 EH Utrecht of info@vpwinfo.nl.

Denk daarbij aan

- Adresgegevens
- Verandering van werkring of werksort
- Arbeidsduurverandering (bijvoorbeeld van full-time naar half-time)
- Het overgaan van studentlid naar werkend lid
- Het met emeritaat gaan.

INHOUD

In het laatste jaar worden de grenzen tussen de verschillende ambten en bedieningen scherper gemarkeerd. De kerkprovincie zet de puntjes op de 'i' waar het gaat om taken en bevoegdheden. Daar wordt verschillend op gereageerd. De waardering van deze veranderingen lijken onder andere samen te hangen met gegroeide gewoontes, leeftijd, aantal dienstjaren, bestaande relaties en teamvorming. In dit nummer komen daarom vijf pastorale beroepskrachten aan het woord over hun functioneren op dit moment. Hoe zien zij hun pastorale identiteit? En welke kansen zien zij vanuit hun eigen plaats binnen de kerk?

Meike Hettinga is als beginnend pastoraal werkster volop bezig om invulling te geven aan haar functie. Haar leeftijd is soms een belemmering, maar wekt vooral verrassing. Ronald Dashorst heeft als diaken een eigen taakveld ontwikkeld in de dienst aan de Armen. Jan Voeten, priester, kijkt met zorg naar ontwikkelingen in kerk en samenleving. Er verandert veel, maar niemand weet waarnaartoe. De bijdrage van pastoor Marcel Dorssers heeft meer een optimistische toon. Een team met goede verstandhouding is een motor in een samenwerkingsproces. Het laatste praktijk-verhaal is van Ton Halin, pastoraal werker, die de ervaring opdoet dat visie en praktijk niet automatisch in elkaar overlopen. Willem Putman, oud docent aan de Katholieke Theologische Universiteit, legde de vijf verhalen naast elkaar en spitst zijn reflectie toe op bruggenbouwers in crisistijd.

DE PRAKTIJK

- 4

Zonder baard of boord
Meike Hettinga
- 6

Gevangen in dilemma's
Jan Voeten
- 10

Tot de Armen geroepen
Ronald Dashorst
- 12

De kerk staat in brand. Dan heb je niets aan ruzie.
Marcel Dorssers
- 14

Teamwork
Over samenwerken door, met en in de gemeenschap
Ton Halin

DE REFLECTIE

- 16

Bruggenbouwers of regelneven?
Willem Putman
- 23

Aankondiging
Algemene Ledenvergadering VPW Nederland
Geef je op via info@vpwinfo.nl !

DE RUBRIEKEN

- 8

Gelezen
Proeven van goed samenleven
Inleiding in het katholiek sociaal denken.
Jos van Genugten
- 9

Onze Rechtspositie
Jan Franken
- 20

Nieuws uit de VPW-en
Jan Franken
- 24

Rob Lijesen
“Pasteur Rob, ik heb jouw help nodig!”

Zonder baard of boord

Meike Hettinga is pastoraal werkster in Houten. Door haar leeftijd krijgen ontmoetingen in het pastoraat vaak een bijzondere kleur.

Samen met dochter en zoon zit ik aan tafel te wachten op hun ooms en tantes om de uitvaart van moeder voor te bereiden. Dochter en zoon zijn iets ouder dan ik, halverwege de dertig, gok ik. Kleindochter zit op de bank en kijkt tv. We praten over hun moeder, een bijzondere, dappere vrouw zo hoor ik, met een speciaal gevoel voor humor. De bel gaat en oom en tante komen binnen. De oom kijkt de kamer rond. “Is ie er nog niet?” vraagt hij. “Heb jij een vriendin meegenomen?” vraagt tante aan de dochter. Ik sta op en stel me voor als de pastoraal werkster die de dienst zal leiden. Even is het stil. “Oh”, zegt de oom, “Ik had geloof ik iemand verwacht met wat meer baard.”

Verrassend Ik krijg wel eens vaker dergelijk reacties als ik bij mensen kom of wanneer ik voorga bij een viering. Een vader vertelde me een keer vol trots dat zijn zoontje hem tijdens mijn eerste viering gevraagd had: “Waar is de pastoor?”. Hij had gezegd: “Die staat daar, die met die grote oorbellen in”. De pastoor ben ik natuurlijk niet en zou ik ook niet willen zijn. Ik voel me op mijn plek als pastoraal werkster. Ik merk wel dat het voor mensen soms verrassend is een jonge vrouw te zien functioneren op de plek waar ze eigenlijk een priester verwachten. Soms lopen verwachting en realiteit door elkaar. Soms moet ik wat meer moeite doen mensen er van te overtuigen dat ook ik professioneel ben en namens de kerk werk. Maar meestal reageren mensen positief. Ze vinden het fijn een jong iemand te zien. Bij mezelf merk ik soms wel dat zo’n reactie bij me oproept dat ik me wil bewijzen. Ik wil graag laten zien dat ik

professioneel ben en mijn weg weet binnen mijn werkveld. Maar ik wil ook laten merken dat ik hen als mens en als pastor nabij wil zijn. Ik wil luisteren naar hun verhalen en dan ontdekken hoe we die samen kunnen verbinden met het verhaal van God. Ik wil op zoek naar mijn eigen plek binnen het pastoraat, binnen de kerk. Ik wil op zoek naar de manier waarop ik als pastoraal werkster op mijn eigen manier kan functioneren in een wijze van kerk-zijn die aansluit bij de vragen en de noden van deze tijd. En waar kan ik dan zoeken?

Kerk zijn Ik ervaar op vele momenten ‘kerk-zijn’, zoals op de donderdagochtend wanneer ik na de eucharistieviering in ’t Goy koffie drink met de trouwe kerkangers. Ook kom ik het tegen als ik een uitvaartgesprek heb met mensen die nog nauwelijks kerkbetrokken zijn en in alle openheid samen willen zoeken naar de beste manier om hun overleden dierbare recht te doen vanuit de katholieke traditie, al kunnen zij die nog maar met vage en onzekere woorden benoemen. Zeker als mensen in mindere mate kerkbetrokken zijn, helpt het soms dat ik er niet uit zie alsof ik van de kerk ben. Sommige vooroordelen, waar we als kerk soms mee te kampen

Meike Hettinga

28 jaar, pastoraal werkster in parochie Paus Johannes XXIII in Houten.

DE PRAKTIJK

hebben, lijken minder voor mij te gelden. Pastoraal werkster zijn in deze tijd en je plek opeisen is dus soms moeilijk, maar het biedt ook juist kansen.

Nabijheid Het is nodig dat we binnen onze kerk nadenken over de toekomst. Er verandert veel in de wereld om ons heen. Er komen minder mensen naar de kerk en de plek van de kerk in de maatschappij verandert. Dat vraagt dat we ons aanpassen. Aan de andere kant vraagt het ons ook juist om de mensen die nu kerk zijn niet uit het oog te verliezen. Als pastor met speciaal aandachtsveld jongerenpastoraat hoor ik mensen vaak zeggen: “Nou, het is goed dat je er bent, hoor, want de jongeren zijn natuurlijk wel de toekomst. Ze moeten het van ons overnemen.” Een ware uitspraak natuurlijk! Wat we alleen vergeten is dat jongeren nú ook deel uitmaken van de kerk. Het gevaar is wel dat we met onze gerichtheid op de toekomst de gemeenschap van nu uit het oog verliezen. Want zij zijn het met wie we op weg gaan de toekomst in. Met hen moeten we samen op zoek gaan naar nieuwe manieren van geloof beleven. Juist in onze maatschappij heeft onze traditie zeggingskracht. Het verhaal van onze brede katholieke kerk, dat onze God een God van liefde is die geen mens verloren wil laten gaan, is een verhaal dat juist nu verteld moet worden, in deze wereld waarin vaak zo achteloos met mensen wordt omgesprongen en waarin de kwetsbaarsten niet ontzien worden.

Toekomst? Soms vragen mensen me, wat ik zoek in die kerk als jonge vrouw. Waarom zou ik mijn leven daaraan willen wijden, terwijl er zo veel andere mogelijkheden zijn. Zo schrijvende wordt het antwoord helder. Ik wil in deze tijd staan voor een ander verhaal, het verhaal van onze katholieke traditie. Een traditie waarin

mij is geleerd dat geen mens verloren mag gaan, dat het niet gaat om de winst of de cijfers.

Geïnspireerde verbinding Wat mij betreft ligt de uitdaging en de kans voor het pastoraat van nu in het verbinden van geïnspireerde mensen om samen te zoeken naar vormen die passen bij onze tijd. Ik merk soms dat dat ‘zoeken’ uitdagend is. Daarom vind ik het ook fijn dat ik mag samenwerken met collega’s die daar allemaal op hun eigen wijze een idee over hebben en vanuit hun eigen zending daaraan bijdragen. Soms moeten we daarbij buiten gebaande wegen gaan en kritisch kijken naar de manier waarop we invulling geven aan ons pastoraat, maar altijd geïnspireerd vanuit onze katholieke traditie. Ik ga, als pastoraal werkster, zonder baard of boord, graag aan die uitdaging staan.

Ons verhaal moet juist nu verteld worden
in deze wereld waarin zo achteloos
met mensen wordt
omgesprongen.

Gevangen in dilemma's

“Nou breekt mijn klomp”, dacht pastoor Jan Voeten toen hij de studiedag over het *Paastriduüm* in het bisdom Breda bezocht. Als boerenzoon weet hij uit ervaring hoe het voelt als je klomp breekt: je kunt geen stap meer verzetten! In een gesprek met Mirjam Dirkx overpeinst hij zijn situatie.

In november 2012 vond er in het bisdom van Breda een studiedag plaats over het *Paastriduüm*. Jan Voeten was met zijn hele team op deze studiedag aanwezig om toelichting en argumenten te horen bij de brief van de bisschoppen hierover. Hoewel de lezing van magister Jo Hermans liet zien dat er veel variatie en ontwikkeling is geweest in de viering van het *Paastriduüm*, werd opnieuw – ook door de bisschop – het belang van de eucharistie als bron en hoogtepunt benadrukt. “Dat zeggen ze al jaren en het begint mij danig de keel uit te hangen”. Pastor Voeten proeft er een soort gewetensdwang in: je zúlt en móet deze liturgische vorm beleven als een hoogtepunt. Persoonlijk kan hij na ruim 25 jaar priester zijn wel bevestigen dat het voor hem een heel rijk ritueel is, waarin hij steeds weer nieuwe dimensies ontdekt. Maar eerlijk is eerlijk: soms is het ook gewoon sleur en stomvervelend. Een catechetische bijeenkomst met doopouders of met huwelijkskandidaten, of een geloofsgesprek in een bijbelgroep kunnen van zo’n grote intensiteit en diepgang zijn, dat hij er nog dagen op kan teren. “Ik beleef dat echt als hoogtepunten waar het leven van alledag, met al zijn zorgen en met zijn vreugde, in gelovig perspectief gezet en gezien wordt. Daar werkt de heilige Geest. Dat voelt soms als een bevestiging van: ‘Waar twee of drie in mijn naam bijeen zijn, ben Ik in hun midden’ .”

Woede De nadruk die de studiedag legde op de exclusiviteit van eucharistie, maakte hem woedend. Was het omdat hij zelf als pastoraal werker was begonnen en daarom zo goed begreep hoe zijn vier collega’s zich op het tweede plan gezet voelden? Had het te maken met het gedoe rond het vormsel? Eén van de pastoraal werkers had met ouders en kinderen toegewerkt naar een viering waarin hun geleefde geloof herkenbaar was. Diens opzet van de viering moest wijken voor de formele liturgie. Waarom is dat zó belangrijk? Waarom toch hechten de bisschoppen zó aan die vastigheid? “De vormselviering verliep zonder ongelukken en ik had ook geen zin om het feestje voor de bisschop te bederven. Toch bleef ik van binnen koken”, zegt Jan Voeten eerlijk.

Verdriet Een lange fietstocht maakt hem duidelijk dat er meer was dan woede. Onder de woede school verdriet. “Ik voelde dat er iets ging verschuiven, zonder dat ik het zou kunnen tegenhouden. Ik vreesde: de sfeer gaat verkillen. Het is gehoorzamen en in de pas lopen.” Het is niet moeilijk om dan kwaad te worden. Het lucht zelfs op op een bepaalde manier. Iemand als schuldige

Jan Voeten

63 jaar, pastoor in de H.Geest parochie in Rijen, Hulten, Molenschot en de Parochie Dongen en Klein Dongen-Vaart.

DE PRAKTIJK

aanwijzen is gemakkelijker dan de onmacht onder ogen te zien. Die gaat namelijk nog veel dieper. Het is de onmacht om toe te moeten zien hoe de kerk instort. Veel systemen in de samenleving zijn aan het eind van hun houdbaarheid gekomen. De kerk vormt daarop geen uitzondering. “We weten niet hoe we verder moeten. We rouwen om wat geweest is. En het ergste is misschien nog wel dat we elkaar niet meer lijken te vinden”. Het lijkt gemakkelijker om te bekvechten over bijkomstigheden, dan om werkelijk toe te laten wat er speelt in de samenleving. De onmacht is bij veel mensen groot. Velen gaan gebukt onder de ballast van het dode gewicht van de geschiedenis. Hoe het was is duidelijk. Hoe het worden zal een vraag. Jan Voeten ziet er de tragiek van. Hij noemt het voorbeeld van een koster in een klein dorp, die zich bij het luiden van de klok afvraagt: “Ben benieuwd hoeveel er vandaag zullen komen. Het zal wel niet veel zijn” en vervolgens klaagt dat het vroeger zoveel beter was. En tóch is hij er elke week weer om de klok te luiden. Het is lastig om in deze opmerkelijke combinatie van trouw en klacht met degenen die er nu zijn, te vieren wat er op dit moment te vieren valt.

Stress “Als er gezegd wordt, dat ons werk stressvol is”, zegt Jan Voeten, “dan is dit het waar ik stress aan op loop: Hoe blijf ik in de spanning staan? Er zijn twee uitersten: Je volgt een voorgeschreven weg of je haakt af. Die zijn het gemakkelijkst. Daar tussenin is het lastig”. Om zich heen ziet hij mensen veel verschillende wegen gaan om hun geloof te voeden. Het maakt hem nieuwsgierig naar wat hen bezielt. “Als bij de Lidl en de Aldi de yogamatjes in de aanbieding zijn, dan is er toch iets in beweging?” De bisschoppen lijken daarin geen interesse te hebben. Hun uitspraken klinken zó anders, dat het lijkt alsof ze letterlijk een andere taal spreken. Dat we leven in een situatie van krimp en verlies is algemeen bekend. “Het wrange is, dat we daarin elkaar kwijt raken. Het lijkt moeilijker om elkaar te verdragen, ook in de omgang met elkaar in de parochie”.

Sacrale Jan Voeten deelt de zorg van de bisschoppen om de katholieke identiteit. Het is voortdurend een vraag hoe je als katholieke kerk herkenbaar blijft en de kern van de boodschap over het voetlicht brengt. Kern daarbij is de betekenis van het sacrale. Is de alledaagse werkelijkheid vindplaats van het heilige en daaruit op te diepen? Of komt het heilige van buiten, als antwoord op de onmacht en de leegte die wij nu ervaren?

Transitie Het zijn spanningsvolle en moeilijke vragen, die op dit moment geen antwoord hebben. In de hele samenleving vallen structuren om en moeten er nieuwe, onbekende verbanden ontstaan. De gemeenschap bevindt zich ook in zo’n transitie. En het kan niets anders dan dat dit proces ook door elke pastor persoonlijk heengaat. Jan Voeten verwijst naar Lukas 4, waar

Dat hebben wij ook te doen:
ons omdraaien
en door de
samenleving heen
teruglopen.

Jezus, nadat hij in de synagoge gesproken heeft, door zijn dorpsgenoten naar de rand van de afgrond wordt gedreven. “Zo is het in onze samenleving ook: God wordt aan de kant gedreven. Maar Jezus draait zich om en loopt dwars door de menigte heen. Dat hebben wij ook te doen: ons omdraaien en door de samenleving heen teruglopen.”

Lees verder op pagina 8

Stil Tijdens het gesprek is het verschillende malen stil. De woorden klinken na en krijgen diepte. Het is pijnlijk en confronterend om on-macht zo te benoemen. “Hoe ik dit volhoud?” vraagt hij hardop. “Ik sport twee uur per

week. En elke dag zit ik een half uur in stilte. Soms heb ik alle tijd nodig om mijn gedachten tot rust te brengen, soms kan ik stil zijn. Daarnaast beseft ik hoe langer hoe meer, dat ik maar een deel ben in een bredere crisis. De tijd zal het leren.”

Gelezen

Een boek uit de stapel

door Jos van Genugten

Proeven van goed samenleven

Inleiding in het katholiek sociaal denken

• *Thijs Caspers. 2012, 127 pagina's, Uitgeverij Adveniat Baarn*

Met een tiental voorbeelden uit de hedendaagse praktijk brengt Thijs Caspers bouwstenen bij elkaar om de relevantie te laten zien van de katholieke sociale leer voor het inrichten van een goede samenleving. Deze wordt door de auteur omschreven als ‘een vorm van betrokken en geïnspireerd samenleven, gebaseerd op hoop en vertrouwen, in plaats van op angst en controle’. (blz. 105) Deze goede samenleving is zeker ook gebaseerd op de drievoudige liefde zoals die in de Evangelies tot uitdrukking komt: Liefde voor God, voor de ander en voor jezelf als een onlosmakelijk geheel. Elke dag in alle media kunnen we aanwijzingen lezen en horen omtrent een inrichting van de samenleving naar een goede samenleving. De sociale leer kijkt hiernaar met een eigen bril. Haar focus is gericht op de waardigheid van elk mens, geschapen naar het beeld van God. Zo’n blik richt zich noch op functie of status

noch op de mens als kostenpost of als bron van inkomsten. Dan zie je zijn of haar talenten,

mogelijkheden, behoeften. Bij voorkeur zie je dan ook de mensen die ‘niet op eigen kracht kunnen zorgen voor eten, kleding, onderdak of niet zelf genoeg kennis kunnen vergaren om zinvol te leven’ (blz. 113). De voorkeur voor de armen in hun vele gedaanten, is een belangrijk kenmerk van de katholieke sociale leer, evenals de overtuiging dat wij mensen van elkaar afhankelijk zijn. Vanuit deze focus – de waardigheid van elk mens – formuleert de auteur vier kerngedachten om te werken aan een goede samenleving:

- Goed samenleven vraagt oefenen. Het is een voortdurend proces. Er is geen recept dat voor altijd geldt.
- Het goede begint in het klein, daar waar mensen geworteld zijn en werk maken van hun betrokkenheid.
- Het beginsel van de subsidiariteit: Wat mensen zelf kunnen, mag hen niet uit handen genomen worden.

- De samenleving waarin wij leven, is voortdurend in verandering. Dat vraagt een houding van creativiteit en improvisatie. Augustinus zou zeggen: “Wij zijn de tijden, gedraag je niet als slachtoffer, maar pak je verantwoordelijkheid”.

Tot slot: Wat levert dit mooi uitgegeven boek aan de lezer?

Zoals de ondertitel aangeeft: *Een inleiding in het katholiek sociaal denken*. Die inleiding is handzaam en overzichtelijk, en bovendien bruikbaar voor gesprek in eigen kring.

Ik hoop dat het pastores aanspoort meer dan ze gewoonlijk doen vanuit genoemde uitgangspunten het debat aan te gaan over ‘goed samenleven’.

Ik hoop ook dat de kerk zelf zich in haar vormgeving meer aantrekt van haar eigen sociale leer.

Een kritische noot: De tien praktijkvoorbeelden komen vooral uit de meer zachte kanten van de samenleving. Ook in de profitsector en de (semi)overheid werken mensen die zich de katholieke sociale leer hebben eigen gemaakt.

Onze Rechtspositie

Berichten voor pastoraal werk(st)ers, vanuit de Landelijke Commissie Rechtspositie

■ Lonen

De in het vorige nummer aangekondigde loonsverhogingen zijn inderdaad afgesproken en daarmee onderdeel van de nieuwe RPW. Helaas horen wij nog steeds berichten van pastoraal werk(st)ers die de verhogingen nog niet gekregen hebben. We adviseren hen hun werkgever aan te spreken dit met terugwerkende kracht in orde te maken:

- Per 1-12-2012: Loonsverhoging van 1%
- Per 1-2-2013: Loonsverhoging van 1,5%
- In juli 2013 een eenmalige bruto-uitkering van € 300,- (naar rato van de omvang van het dienstverband) voor werknemers in dienst per 1 juli 2013.

■ Werktijd

In artikel 18 van de RPW over werktijd is een belangrijke wijziging opgenomen. Afgesproken is dat in de arbeidsovereenkomst nader bepaald wordt welke werkuren als regelmatige werktijden gelden. Als richtsnoer gaat het om twee avonden per werkweek en om vier dagdelen op een zaterdag of zondag per maand. Het is belangrijk om dat zowel voor werkgevers als werknemers helder te hebben. Maak als werknemer afspraken hierover met de werkgever!

Deze afspraak staat niet in de RPW om net als in andere sectoren hogere vergoedingen af te spreken voor het werken op onregelmatige tijden. Het gaat er meer om werknemer te beschermen tegen situ-

aties waarin het werk hem of haar totaal in beslag neemt. Vaak komt dat het welzijn c.q. de gezondheid van betrokkene niet ten goede. En voor de kwaliteit van het werk blijkt het ook belangrijk om voldoende te ontspannen en op bepaalde tijden ook andere dingen te doen. Ook voor werk waaraan een grote innerlijke motivatie of een roeping ten grondslag ligt is het van belang om niet altijd volcontinu door te gaan.

In hetzelfde artikel wordt in lid 6 aangegeven dat er voor het organiseren van de pastorale bereikbaarheid zowel een verantwoordelijkheid is voor werkgever als voor werknemer. Het hoort bij de professie van de pastorale werk(st)er om die bereikbaarheid te organiseren. En dat doe je met je collega's in het team. En van werkgever mag je de benodigde faciliteiten verwachten en ondersteuning bijvoorbeeld als het team er niet goed met elkaar uitkomt.

■ Registratiemodellen vakantie, bijzonder verlof en meeruren

In de bijlage 1c en 1d zijn digitale formulieren opgenomen die het registreren van vakantie en verlofuren beogen te vereenvoedigen. Ook geldt dat voor meeruren. Dat zijn uren die je meer gewerkt hebt dan het aantal in de arbeidsovereenkomst afgesproken uren. Het is belangrijk die bij te houden en tijdig, dat wil zeggen binnen 3 maanden, op te nemen.

De hernieuwde RPW

is te downloaden

van

www.upwinfo.nl !

Het laten ontstaan van stuwmeren van vrije dagen is in niemands belang. Het werk laat het vaak niet toe dat een pastoraal werk(st)er naast de vakanties langere periodes niet werkt vanwege compensatie. Als er stuwmeren staan aan het einde van een dienstverband leidt dit vaak tot veel geharrewar, zeker als er geen overeenstemming is over het aantal uren. En structureel veel te veel werken laat knelpunten in werkbelasting en prioriteitsstelling onbesproken. Terwijl het juist zo nodig is dat werkgever en werknemers daarover met elkaar in gesprek gaan en keuzes maken.

Tot de Armen geroepen

Ruim tien jaar werkt Ronald Dashorst in het pastoraat. In die tijd is zijn toewijding aan het sacrament van de Armen gegroeid. Een diakenwijding bekrachtigde dit.

Diaken Vanaf 2002 ben ik als pastor actief in het bisdom Utrecht. De eerste jaren als pastoraal werker in Deventer met het profiel *catechese*. In deze tijd groeide in mij het verlangen om mij meer in te zetten voor de kwetsbare mens in de samenleving. In het pastoraat kwam ik in aanraking met vluchtelingen, daklozen en verslaafden. Ik kwam ook in contact met een krakersbeweging die zich inzette voor mensen aan de rand van de samenleving. Deze ontmoetingen maakte dat de stap naar het diakenambt steeds dichterbij kwam. Mijn aarzeling door het feit dat ik als man wel gewijd mag worden, terwijl een vrouw in dezelfde functie niet die mogelijkheid heeft, kon ik uiteindelijk loslaten. Samen met mijn echtgenote Gea startte ik het toeleidingstraject met Nelleke en Aloys Wijngaards. Het was een feest om mijn diakenwijding te ontvangen in onze eigen parochiekerk in Deventer. Nadien verschoven langzaam mijn taken van catechese naar diaconie.

Straat en kerk Inmiddels ben ik al ruim vijf jaar werkzaam in Apeldoorn als diaken en ervaar deze functie als op mijn lijf geschreven. Als diaken sta ik met één been in de kerk en met het andere been in de samenleving. Ik zie het als mijn taak de ervaringen van de straat, de pijn, het lijden, de gebrokenheid en het onrecht, maar ook de hoop en de humor in de kerk te brengen. Aan de andere kant is mijn taak om het grote verhaal van de liefde van God voor mensen, dat wij in de kerk belijden en vieren naar de straat te brengen. Ik wil het Licht van Christus op plaatsen brengen waar het duister is.

Hierbij vind ik veel herkenning en voeding in de gemeenschap van Sant'Egidio.

Sant'Egidio Vijf jaar geleden leerden Gea en ik deze gemeenschap in Antwerpen kennen en ik heb dat ervaren als mijn tweede roeping. Wij voelden ons in de kraag gevat en op een nieuw spoor gezet. Deze inspirerende vorm van gemeenschap zijn werkt erg aanstekelijk. Het verhaal uit de Schrift staat centraal met het voorbeeld van Jezus Christus die weldoende rondging aan de rand van de samenleving. Dit verhaal wordt vertaald in deze tijd door net te doen als Hij. Het is een verzoening van het altaar van de Eucharistie met het altaar van de Armen. Het zijn de twee pijlers van de gemeenschap: het gebed rond Eucharistie en Woord in krachtige verbondenheid met de Armen van stad en wereld. Beiden gaan hand in hand en worden voortdurend op elkaar betrokken. Door mijn ervaring in de dienst aan de Armen en mijn inzet voor de daklozen, eenzame ouderen, kansarme jongeren en de mensen bij de kledingbank klinkt de Schrift op een verfrissend nieuwe wijze. In mijn gebed klinkt de nood van de wereld door. Door de woorden uit

Ronald Dashorst

53 jaar, diaken in de Emmaüsparochie Apeldoorn.

DE PRAKTIJK

de Schrift en mijn dagelijks gebed is mijn dienst aan de Armen anders geworden. Er is een bewustzijn gegroeid van verbondenheid met en vriendschap voor de kwetsbare mens in de samenleving. Dit is mijn, onze passie geworden. Dit is mijn roeping en dat probeer ik op vele manieren in Apeldoorn gestalte te geven.

Voor de Armen Het begon met de oproep om armoede, onrecht en uitsluiting in beeld te brengen door een fotowedstrijd en -tentoonstelling met de naam *de Ongeziene gezien*. De relatie met daklozen en verslaafden, met zwervjongeren en eenzame ouderen groeide hierdoor. Diaconie kwam stevig op de kaart te staan en goede contacten met de vele bondgenoten in het veld werden gelegd. De aandacht die wij hiermee opriepen, maakte dat meer mensen bewust werden van hun verbondenheid met de kwetsbare mens in wie wij Christus kunnen herkennen. Mensen werden geraakt en wilden meedoen. Ze wilden erbij horen. Wij komen twee maal per maand bij elkaar om te bidden voor de Armen. We brengen fruit naar dak- en thuisloze verslaafden. We verzorgen maaltijden voor zwervjongeren en gaan twee keer per week de stad in om koffie, thee, warme chocolademelk en brood te brengen. In de winter brengen we soep naar de mensen van de straat. We hebben een kledingbank, waar elke zaterdag meer dan tachtig mensen kleding komen halen. We organiseren het *Gebed voor de Martelaren* en onderhouden de contacten met moslimbroeders en -zusters, met wie we maaltijden houden.

Team In de organisatie en deelname aan deze waslijst aan activiteiten krijg ik veel ruimte van mijn team. Enerzijds heb ik die op voorhand bedongen, anderzijds heb ik die verworven door te doen wat ik voor mijn gevoel moet doen. Dat deel ik met het team en wordt daarin niet teruggefloten. Ik ervaar dit als een zegen.

Hierdoor is diaconie in onze parochie zeker geen ondergeschoven kindje. Mijn week vult zich voor tachtig procent met diaconale activiteiten. Naast de inzet voor de gemeenschap van Sant'Egidio zijn er ook veel diaconale activiteiten voor de parochie zoals het begeleiden van de MOV, de PCI/RK Diaconie, Ruimte voor anders zijn, Rouwverwerkingsgroep, Oecumene, De Herberg en de Vredesweek.

Op het vlak van de liturgie zijn mijn taken beperkt tot weekeindvieringen, dopen, huwen en uitvaarten. Deze taken worden meer door mijn teamleden ingevuld. Ook op het vlak van de catechese is mijn inbreng beperkt tot een *Geloven nu groep* en af en toe doopvoorbereiding en inbreng in het traject voor geloofsleerlingen.

Als diaken sta ik met één been in de kerk
en met het andere been
in de samenleving.

Toekomst Op dit moment kan ik mij inzetten voor waar mijn hart naar uitgaat, voor de kwetsbare mens aan de rand van de samenleving. Maar hoe lang nog? Als ons team binnenkort kleiner wordt en de liturgische en catechese taken herverdeeld moeten worden, hoeveel blijft er dan nog over voor het sacrament van de Armen?

De kerk staat in brand. Dan heb je niets aan ruzie.

Marcel Dorssers is sinds anderhalf jaar pastoor in Waalwijk. Het is zijn tweede standplaats en de eerste keer dat de eindverantwoordelijkheid officieel bij hem ligt. Hij kwam midden in een fusieproces terecht.

Startfase Als ik zo eens terugkijk dan heb ik de afgelopen jaren wel in de ‘overleef’-stand gezeten. Het was hard werken toen ik in Waalwijk kwam. Sowieso vind ik het heel intensief om alle mensen te leren kennen. Daarnaast waren de voorbereiding voor een fusie tussen de twee nog bestaande parochies van Waalwijk en de parochie van Waspik in volle gang. Dat betekende veel vergaderen met besturen om het proces te ondersteunen. Maar ook moesten we elkaars werkwijze leren kennen. Over het algemeen ging dat goed. Met één bestuur ging het stroef en het duurde even voordat ik in de gaten had waar het aan lag. Ik houd er zelf van als een bestuur actief is en stappen zet. Zij bleken te wachten op mijn initiatief. We kwamen erachter dat onze wederzijdse verwachtingen ons blokkeerden. Nu hebben we één bestuur voor de grote parochie. Er zitten mensen in die er graag hun schouders onder willen zetten om een positieve bijdrage aan de parochie te leveren. Dat werkt plezierig. En uiteraard heb ik niet meer drie of vier keer dezelfde vergadering op verschillende plekken, maar kunnen we het met het nieuwe bestuur in één avond af.

Reëel zijn We zijn er nog niet. Eén van de kerken is gesloten, maar er is nog geen bestemming voor gevonden. Er moet nog één van de twee grote kerken in Waalwijk dicht. Er zijn ook nog zorgen over de exploitatie. De laatste discussie is dus nog lang niet geweest.

Maar ik merk dat gesprek mogelijk is. Je moet wel reëel zijn, vind ik. Wat niet kan, kan niet. Zo pragmatisch ben ik wel. Toch kun je steeds vragen blijven stellen. Hoe kan het beter? Hoe kunnen we het organiseren? Hoe en waar kunnen we invloed hebben?

Team Dat zijn ook vragen die in ons team terugkomen. We zijn met vier: een pastoraal werker, een diaken, een parochieassistent en ik. We zijn heel verschillend. Daarom ben ik erg blij met de hartelijke sfeer tussen ons, want we hebben elkaar nodig. De pastoraal werker heeft veel ervaring, ook op dekenaal niveau. Ik leer veel van hem. We hebben de taken onderling verdeeld. We vinden het belangrijk dat het dorp Waspik toch een eigen gezicht heeft. De pastoraal werker zit vooral daar. In principe komen de lopende zaken bij hem terecht. Hij schakelt ons in wanneer dat nodig is. En hier in Waalwijk werken we dus voornamelijk met zijn drieën. Ons werk loopt gemakkelijker door elkaar. Maar zolang we elkaar niet voor de voeten lopen en elkaar de ruimte geven, gaat het prima. Ik merk dat vertrouwen voor mij een belangrijke waarde is in het werk. Zeker in het

Marcel Dorssers

47 jaar, pastoor van de St. Jan de Doperparochie in Waalwijk.

DE PRAKTIJK

team. We staan samen voor dezelfde zaak. We zijn elkaars concurrent niet. We vullen elkaar aan. Als de diaken een zieke heeft begeleid en er is op het laatste de vraag om een bediening, dan laat ik me daar graag toe uitnodigen. De diaken bereidt het voor. In de plechtigheid verdelen we de taken. Hij de lezing en gebeden en ik de bediening van het sacrament. We doen dat echt samen. Het past toch niet dat ik zeg: “Opzij, hier komt de pastoor”? Daar zou ik me niet goed bij voelen. Ik ken mijn plaats. Hetzelfde geldt voor een uitvaart waar de pastoraal werker de familie goed kent. Als we dan samen voorgaan hebben we aan een blik genoeg. Dat tekent de sfeer.

Speerpunten Het team is voor mij heel belangrijk geweest in de afgelopen periode. Dat we ons verhaal bij elkaar kwijt kunnen en dat we samen voor de opbouw van de parochie staan, heeft me er wel doorheen gesleept. Daarnaast heb ik me steeds voor ogen gehouden dat fusieperikelen eindig zijn. Het gaat voorbij! Vasthouden aan mijn vrije dag en elkaar daarin beschermen, heeft mij ook goed gedaan. Ik hoop dat er nu tijd gaat komen voor de speerpunten van pastoraat. Die hebben we onderling verdeeld naar gelang onze kwaliteiten en belangstelling. Ik ga me dus

Het past toch niet dat ik zeg:

“Opzij,
hier komt
de pastoor”?

bezig houden met *Roeping en vorming*. Het past wel bij mij om na te denken over waar ik sta in mijn geloof. Ik droom ervan dat mensen persoonlijk geraakt zijn en leven vanuit hun geloof. Voor mij hoort daarbij dat je afstand neemt van je dagelijkse dingen om goed te kijken en daarna wat je geleerd hebt ook integreert in je leven. Daarom wil ik naast bijbelverkenning ook aandacht hebben voor bedevaarten. Daar ben je immers even helemaal los van het bekende en kom je andere mensen op een heel andere manier tegen.

Persoonlijk doorleefd geloof Een persoonlijk doorleefd geloof is belangrijk in deze tijd. De kerk staat in brand. Dan heb je niets aan ruzie. Het is schouder aan schouder staan en kijken hoe je de brand blust. We leven als christenen in een samenleving die hoe langer hoe minder christelijk wordt. We hebben het dieptepunt daarvan nog niet bereikt. Dat is een gegeven. Daar moeten we het mee doen. Voor mij betekent dat niet dat ons geloof er niet meer toe doet. Integendeel. Ik koester de hoop dat wij aanstekelijk kunnen werken in onze samenleving. Als ons geloof van binnenuit komt, moet dat aan ons te merken zijn en misschien anderen op een idee brengen.

Noot van de redactie: In de weken tussen het artikel en het uitkomen van het nummer is de priester overleden, die pastoor Dorssers assisteerde en de vice-voorzitter is langdurig uit beeld wegens ziekte. Overigens is Pastoor Dorssers deken van het Dekenaat Zaltbommel-Waalwijk.

Teamwork

Over samenwerken door, met en in de gemeenschap

De verschillen in het team zijn groot. De parochies vertonen grote diversiteit. Hoe krijg je daar lijn in?
Ton Halin, pastoraal werker, beschrijft een groeiende samenwerking.

Team Blij was ik toen ik in 2010 begon in het team van Rotterdam-Zuid, Barendrecht en Ridderkerk. Leuk om met collega's je werk te delen, te zoeken naar wat je bindt en door welk lied je gedragen wordt. Eerst schuif ik als eerst aanspreekbare pastor van IJsselmonde en Barendrecht aan bij het team van Rotterdam Zuid-West. Langzamerhand leren we elkaar kennen, de twee Afrikaanse paters Spiritijnen, de Nederlandse administrator, de teamsecretaris en ik. "Wat een luxe!", denk ik bij mezelf, "nu kan ik de planning uit handen geven aan de secretaris en mezelf meer concentreren op het pastorale werk, op de samenwerking van pastores, pastoraatgroepen en andere werkgroepen als dragers van geloofsgemeenschappen."

Na deze aanvankelijke aftastende periode beginnen we onder begeleiding van het bisdom aan onze teamvorming om vanaf 1 januari 2012 in functie te treden. Het zijn inspirerende dagen om samen met je aanstaande collega's aan het werk te gaan, iets te leren kennen van hun achtergrond en zij van de mijne. Gaande weg stellen we als team een plan op om de meerwaarde van het teamwork naar boven te laten komen. We gebruiken woorden als "meer onderlinge samenhang van gemeenschappen", "meer geloofscommunicatie" en "minder vervreemding en meer missionaire inzet". Als lijflied kiezen we voor "De steppe zal bloeien": het lied

van het tot stromen komen van het geloof als beeld van de rivieren die het eiland IJsselmonde waarop we werken, omstromen.

Praktijken en praktikanten En dan begin je aan het nieuwe leven, werkend in een team, als eerst aanspreekbare pastor van twee gemeenschappen en taakverantwoordelijke voor diaconie en pastoraat. Je leert andere gemeenschappen kennen en deze gemeenschappen leren alle voor(bij-)gangers kennen. De verwachting was dat de gewoontes van de afzonderlijke parochies vloeiend in elkaar zouden overgaan, maar de eigenheid van de parochies, in combinatie met koren en voorgangers, blijkt eerder miscommunicatie op te leveren en belemmert het toegroeien naar een gedeeld geloof en het beleven van Gods presentie in de liturgie. Vooral wanneer men zich terugtrekt op lokale tradities, eigen religiositeit van de voorganger of andere obstakels, is het zoeken naar meer onderlinge samenhang van geloofsgemeenschappen ver te zoeken. Dan wordt het brandjes blussen, zorgen dat alle partijen rondom de tafel gaan zitten en op zoek gaan naar waar het om

Ton Halin

48 jaar, pastoraal werker in de Federatie H. Maria Magdalena, Rotterdam-Zuid.

DE PRAKTIJK

draait. Wat is ook al weer de kern van liturgie? Het goedgekeurde tafelgebed, de rol van de voorganger als eindregisseur van de viering of de rechten van lokale gemeenschappen zoals ze gewend waren? Wordt het aanstaand weekend weer een nieuw liturgisch drama of een uitdaging om op zoek te gaan naar samen vieren?

Paastriduüm en de vierende gemeenschap Omdat er zoveel verschillende meningen en interpretaties zijn en zoveel verschillende lokale tradities door voorgangers in tijd en eeuwigheid georganiseerd, is het zoeken naar een goed evenwicht. De rol van de moderator is in die zin belangrijk en richtinggevend. Het soms stellige spreken, zeker rondom de uitgave van het boekje over het Paastriduüm, roept bij een aantal gemeenschappen beroering op. Mag er een kinderpaaswake zijn om zeven uur met het enige kinderkoor in de vijf parochies? En mag er daarna nog een Paaswake zijn in dezelfde kerk met een ritmisch koor? Als de meerderheid van het team onder voorzitterschap van de eerste moderator de regels wil volgen, komt de kinderpaaswake te vervallen. De beroering in deze parochie is zeer groot. Een viering voor kinderen wordt geschrapt met als argument dat er volgens de regels geen twee Paaswakes in een kerk gehouden kunnen worden. De spanning tussen de missionaire opdracht om gemeenschappen meer drager te laten worden van geloof en de zelf opgestelde opdracht van het team om meer onderlinge samenhang van geloofsgemeenschappen te organiseren, wordt in de volksmond vertaald als het opleggen van regels. Er volgt een gesprek in het team, waarin de tweede moderator zich anders opstelt bij het wegen van het besluit. De uitslag geeft ruimte aan het recht van de vierende gemeenschap. Zo kunnen ouders met kinderen Pasen vieren met een kinderkoor in hun laagdrempelige Paaswake.

Samenwerken vraagt om regie en komen tot verstaan

Ondanks de goede intenties die je als collega's naar elkaar uitsprekt bij het begin van de teamvorming, leer

je elkaar pas goed kennen als het spannend wordt. Pas als het er op aankomt en in een spanningsveld komt te staan, is het de kunst om elkaar uit te nodigen om tot verstaan te komen en te zoeken naar het goede van en voor een gemeenschap, van en voor een federatie van parochies. Door deze kwestie is aan het licht gekomen hoe belangrijk het is om als pastoresteam zorgvuldig

De eigenheid van de parochies blijkt eerder miscommunicatie op te leveren

tot beslissingen te komen. We mogen en moeten vragen over het te voeren beleid voorleggen in de parochies en de federatie. Het goed registreren van vragen en antwoorden vanuit het team en de pastoraatsgroepen vergroot de draagkracht naar beide kanten toe en schept vertrouwen. Daarin hebben we als team een weg te gaan. We moeten aan elkaar blijven vragen hoe we vorm geven aan de opbouw van de gemeenschappen lokaal en in de federatie als geheel.

En de kinderen, die mogen spelen met vuur En de kinderen? Die zien uit naar hun Paaswake, feest van het licht, waarin zij met iedereen het licht delen en zelf dragers worden van het licht. Het is een verlangen dat gewekt wordt, waarnaar deze kinderen uitzien. Ik mag hier als pastor naar toe werken, mijn religieus verlangen voeden en hopen dat de verbindingen die ik mag leggen het vuur aanwakkert om samen te blijven vieren en ruimte aan elkaar te schenken.

Bruggenbouwers of regelneven?

Een crisis, zo leert deze tijd ons, leidt er niet automatisch toe dat mensen schouder aan schouder gaan staan om de problemen samen op te lossen.

Eerder is er sprake van het omgekeerde. In plaats van eendracht leidt een crisis maar al te vaak tot tweedracht. Worden tegenstellingen eerder uitvergroot dan overwonnen en worden overeenkomsten genegeerd. Dat heeft alles te maken met de verschillen in visie die in een maatschappij en ook in een kerk altijd aanwezig zijn, maar die juist in een crisissituatie aan scherpste lijken te winnen.

Theologische verschillen

Verschillen in theologische visies¹ spelen een beslissende rol in de wijze waarop pastores hun werk binnen de kerk beleven. Waar de een het toejuicht dat regels worden aangescherpt, er duidelijke grenzen worden getrokken tussen de verschillende ambten, de pastor weer pastoor wordt en het vanzelfsprekend vindt dat de eucharistie centraal wordt gesteld, ervaren anderen het aanscherpen van de regels als benauwend, de begrenzing van de ambten als klerikalisering en de 'eenzijdige' nadruk op de eucharistie als een versmalling en spiritualisering van kerk-zijn. Het uitvergroten van onderlinge verschillen heeft niet altijd met kleingeestigheid te maken.

Vaak onderschatten wij dat het om ingrijpende theologische verschillen gaat die bepalen hoe betrokkenen kijken naar geloof, wereld, kerk en ambt. Dat werkt door in onze manier om met de huidige crisis om te gaan. Deze verschillen in visie zijn immers allerm minst vrijblijvend. Het betreft geen louter rationele maar ook existentiële constructies. Gelovige, theologische visies liggen ingebed in de mensen, pastores die we (geworden) zijn. Juist die verwevenheid maakt het kwetsbaar daarover met elkaar in gesprek te gaan. Er staat dan, voor ons gevoel, niet slechts een mening op het spel, wij zelf zijn in het geding. Onze identiteit als mens, als pastor, als gelovige staat op het spel. Dat maakt

Willem Putman

65 jaar, was tot 1 december als supervisor en praktisch theoloog verbonden aan de TST.

ons terughoudend juist deze verschillen met elkaar te bespreken. In interviews spreken startende priesters en pastoraal werkers over de moeite die collega's hebben om met elkaar over verschillen in visie en inzichten een open gesprek aan te gaan. Al te vaak vermijden we zo'n gesprek uit angst dat dit tot verdere verdeeldheid zal leiden.

Context van functioneren

Niet ten onrechte overigens. Want soms verschillen die visies, in de oorspronkelijke betekenis van het woord, 'radicaal' van elkaar. Dat maakt niet alleen het onderlinge gesprek tot een

opgave en uitdaging, maar bepaalt ook of we de pluriforme cultuur in kerk en samenleving met een gesloten dan wel open houding tegemoet treden. Zeker is dat iedere vorm van theologisch absolutisme verlamdend werkt op het onderlinge gesprek. Deze (ingrijpende) meningsverschillen bepalen mede de context waarin pastores nu functioneren. Wat zijn de gevolgen? Hoe gaat men er mee om? Wat houdt hen op de been?

Vijf pastorale beroepskrachten

Bij Jan lezen we hoe de conflicten die uit deze verschillen voortkomen

Bij Ton lezen we hoe je vol verwachting start met een nieuw team. Maar, ondanks begeleiding en goede wil, wordt pas in de concrete situatie, wanneer men moet kiezen, duidelijk waar iedereen staat. Er wordt een probleem opgelost, de kinderen kunnen hun Pasen vieren, maar (wat) heeft het team er van geleerd? Marcel vertelt hoe ze na een periode van afbouw weer hoop hebben voor de toekomst. Hij heeft ervaren hoe belangrijk de steun van een team is. De hartelijke omgang met elkaar en de waardering voor elkaars kwaliteiten. Ze hebben met elkaar een modus gevonden om vanuit de verschillende

De grootste uitdaging is om mensen,
zo divers als ze zijn in leven en geloof,
met elkaar te verbinden.

woede, verdriet, teleurstelling, maar ook machteloosheid oproepen. Er gebeuren dingen waar je volstrekt niet achter kunt staan, maar die je ook niet altijd kunt tegenhouden. Wat helpt om vol te houden: Fysiek bezig blijven, de stilte zoeken en zelfrelativering.

ambten samen te werken in plaats van met elkaar te concurreren. Dat je, gesteund door je team, kunt werken aan wat bij jou past, is zonder meer belangrijk, zo heeft ook ons burn-out onderzoek laten zien. Werk doen waar je hart naar uitgaat en dat aansluit bij

je talent en dat je voldoening geeft. Dat laatste komt sprekend naar voren in de bijdrage van Ronald. Hij heeft zijn werkterrein in het pastorale veld gevonden. Hij kan zich inzetten voor “waar mijn hart naar uitgaat”. Dat geeft vreugde, voldoening en dankbaarheid naar het team dat hem die ruimte ook gunt en waarmee hij dit kan delen. Dat hij een spiritueel thuis heeft gevonden (Sant'Egidio) waarin leven en werken samen komen, is een andere bron van kracht. Bij Meike zien we dat in het bijzonder vrouwen na meer dan 40 jaar pastorale werkers en werksters nog steeds geen vanzelfsprekende plaats in de kerk gekregen hebben. Dan verbaast het niet, dat ze zich tegenover sommige parochianen nog steeds moet bewijzen. Dat maakt een start in het werk extra zwaar. Want waar je als beginnend professional altijd al moet zoeken naar je eigen stijl, wordt dat onder de huidige omstandigheden nog eens extra versterkt. De pastoraal werkster heeft niet vanzelfsprekend een eigen plek, die moet ze kennelijk zelf creëren of zelfs opeisen. Hoe belangrijk is het dan zicht te hebben en te houden op je eigen roeping, op het verhaal dat jij wilt doorvertellen! Wordt zij bij haar zoektocht gesteund door haar team? Ik lees ook een voorzichtige kritiek, een oproep. Om niet te blijven staan bij het bestaande of te blijven steken in wat we toch altijd al deden, maar om ook ‘buiten de gebaande paden’ te gaan.

Bruggenbouwers

Meer dan ooit vraagt dit van pastores dat zij bruggenbouwers worden naar elkaar, naar hun parochianen, naar de samenleving en naar hun bisschoppen. De individualiteit waarmee mensen binnen en buiten de kerken ‘hun’ geloof beleven, vraagt om het op zoek gaan naar een ‘nieuw wij’. Naar gemeenschappen/netwerken waarin individuele verschillen en betrokkenheid op elkaar hand in hand mogen gaan. Waar men afwijkende meningen niet langer als bedreiging, maar ook als verrijking ziet. Waar niet één vorm zalig makend is, maar er meerdere naast elkaar mogen bestaan. Dat laat zich niet opleggen door allerlei regels in te voeren of af dwingen louter op grond van gezag of

grootste valkuil daarbij is jezelf terug te trekken op die ene, voor jou veilige en vertrouwde oever. Dan verlies je immers je vermogen te bemiddelen en te verbinden. Wie van bruggenbouwer partijganger wordt, kan zich koesteren in het eigen gelijk en dat van de groep waartoe men behoort, maar wordt zo onbereikbaar voor degenen die er anders over denken.

Wat er nodig is

Versillen overwinnen², bruggen bouwen, het is werkelijk geen vanzelfsprekende en eenvoudige opgave. Wat vraagt dat van pastores? Het vraagt van hen dat zij als personen en professionals over een eigen identiteit beschikken zodat ze zich niet al te gauw bedreigd voelen wanneer collega's en parochianen andere meningen zijn

Bruggen bouwen, werkelijk geen vanzelfsprekende en eenvoudige opgave.

positie. Aan regelneven heeft de kerk niets. Regels die niet van binnenuit herkend en gedragen worden, krijgen maar al te gemakkelijk een represief karakter. De grootste uitdaging is niet het onderscheiden wie ‘echte’ christenen zijn en wie niet, maar om mensen, zo divers als ze zijn in leven en geloof, met elkaar te verbinden. De

toegedaan. Het vraagt zicht op en waardering voor je eigen kwaliteiten en die van anderen. Het veronderstelt durf en vaardigheden om emotioneel lastige zaken aan de orde te stellen. Het vraagt lef om niet te buigen voor de morele/emotionele chantage die mensen soms gebruiken. Het vraagt om het vermogen jezelf duidelijk uit te

spreken en anderen uit te nodigen dat ook te doen. De persoonlijke moed je niet te verschuilen achter ‘regels van de kerk’ of ‘voorschriften van de bisschop’. Het vraagt om een oprechte en onbekommerde nieuwsgierigheid naar de mening van anderen. Het vraagt om het koesteren van een spiritualiteit die helpt oog te houden voor wat werkelijk belangrijk voor je is, die je laat zien dat het niet allemaal om ‘jou’ draait en die je helpt anderen en de Ander in het vizier te houden.

Werkelijk geen sinecure. Maar als het goed is, staan we er niet alleen voor: “Ik zal jullie een nieuw hart en een nieuwe geest geven, ik zal je versteende hart uit je lichaam halen en je er een levend hart voor in de plaats geven.” (Ez. 36,26)

Voetnoten

- 1 Omgaan met verschillen in theologische visie zie: Marcus Borg, *Het hart van het christendom. Modern geloof en de traditie*. Kok: Kampen, 2010.
- 2 Omgaan met onderlinge verschillen: Maddy Blokland en Jandirk Pronk, *Verscheidenheid in en tussen groepen in de kerk*. In: Jodien van Ark en Henk Roest, *De weg van de groep. Leidinggeven aan groepen in gemeente en parochie*. Meinema, Zoetermeer, 2004.

Nieuws uit de VPW-en

■ VPW Breda

- • • Eindelijk was het dan zover: op 24 januari stonden we met drie bestuursleden bij de nieuwe bisschop van Breda op de stoep. De bisschop had intussen kennisgenomen van het protocol dat in 1990 onder bisschop Ernst met de toenmalige zelfstandige VPW Breda tot stand was gekomen en op schrift was gesteld. Bisschop Liesen vond het echter verstandiger om dit doorwrochte stuk even te laten voor wat het was. Hij leidde het gesprek en zei dat het voor hem en zijn naaste medewerkers de eerste keer was dat hij met de VPW in gesprek ging. Voor ons was het ook prettiger dat het een kennismakingsgesprek werd, te meer omdat ook wij met twee nieuwe bestuursleden aanwezig waren. Niettemin mochten ook enkele beleidsvragen aan de orde komen:
- Over de VPV-dagen (voortgezette pastorale vorming, momenteel vanuit het beleid van het bisdom ingevuld). Als VPW hebben we aangegeven op de laatste bijeenkomst, die helemaal in het teken van het *Paastriduüm* stond, de kant van kerk en samenleving helemaal gemist te hebben.
- Het benoemingenbeleid in een tijd van krimp en reorganisatie. Er zijn drie dekenaten opgeheven en twee vicariaten opgericht.
- De zorg van bisdom zijde voor gepensioneerd pastorale werk(st)ers.

De bisschop heeft aangegeven te wachten op afspraken hieromtrent vanuit de Bisschoppenconferentie. Bisschop Liesen bleek zich in één jaar tijd goed ingewerkt te hebben in de cultuur van het Bredase bisdom. We kregen de belofte mee dat er binnen een half jaar een vervolg komt op het kennismakingsgesprek, met één agendapunt: het statuut van onze contacten met het bisdom en – mogelijk – de opstelling van een nieuw protocol in een aangepast jasje.

- • • Op 21 februari kwamen we met 16 collega's in Rilland bijeen om elkaar te informeren over een initiatief van de stadskern Antwerpen: FamCat, wat betekent familiecatechese. In de opzet ervan wordt een individuele aanpak (doop, eerste communie, vormsel) verlaten en gaan de werkgroepen met hele gezinnen aan de slag, waarbij ook de opa's en oma's zich kunnen aansluiten. Met de gezinnen worden in individueel intakegesprekken afspraken gemaakt. De website www.famcat.be geeft alle informatie. We vonden dit onderwerp zo boeiend dat we besloten om er een vervolg aan te geven, ook in de uitgave van onze periodiek. Mogelijk kan de kloof tussen het officiële aanbod van de kerk en de vraag van ouders naar een relevante geloofsopvoeding worden gedicht, nu veel van deze ouders het wat en hoe ervan zijn kwijtgeraakt.

- • • En sloten we 2012 af met – voor de éérste keer in ons bestaan – ‘slechts’ 99 leden, deze week meldde zich toch weer het 100-ste lid aan! We kijken intussen uit naar lid 101: dat is óók een mooi getal. Ziezo, wij krimpen niet...! ♣ Frans Vermeulen

■ VPW Groningen - Leeuwarden Algemene ledenvergadering

- • • Het thematisch gedeelte van de ALV van 28 februari 2013 was wederom voorbereid door twee VPW-leden. Deze keer ging het over *Jongeren en Rouw*. De werkgroep *Jongeren en Rouw Noordoost-polder* bestaat uit jongeren en jongvolwassenen tussen de 17 en 30 jaar. Zij hebben allemaal iemand uit hun nabije omgeving verloren. In 2010 heeft deze werkgroep het theaterstuk *101% Verlieswinst* onder leiding van een professionele theater-maker geproduceerd. Tijdens de ALV werd het ontstaan van de werkgroep geschetst en de DVD met het theaterstuk vertoond. Tevens kwam iemand aan het woord wiens vader (die een collega van ons was) enkele jaren geleden plotseling was overleden. Daarna gingen de aanwezigen met elkaar in gesprek over ondermeer de vraag, hoe we in parochies met dit thema omgaan.
- • • Het tweede deel van de bijeenkomst stond in het teken van de bischoppelijke brief over het *Paastriduüm* en de viering van de eucharistie. Van tevoren had het bestuur de leden enkele vragen met betrekking tot de praktijk van de parochiële vieringen in de *Goede Week* voorgelegd. Daaruit bleek dat collega's bevreesd zijn dat pastoraal

werkers en werksters steeds meer aan de zijlijn van de liturgie komen te staan. Toch is men in de meeste parochies tevreden over de huidige gang van zaken en verdeling van vieringen in de *Goede Week*. En voor de meeste collega's geldt: “Wat goed is, moet dus behouden blijven!” Dit onderwerp zal ook geagendeerd worden voor het protocollair gesprek met de bisdomstaf op 22 maart.

- • • Over de kring van pastores in ons bisdom, die deelnamen aan de gesprekken over *Geestelijk Leiderschap* en over wat dat aan collegiaal overleg kan bij-dragen, heeft Loes Marijnissen een verhelderend artikel geschreven in de laatste brochure van VPW Nederland: *De pastor als zielzorger* (februari 2013).

Ontwikkelingen in ons bisdom

- • • Vijf van de negentien toekomstige parochies hebben in 2012 een begin gemaakt met het fusieproces. Begin 2013 starten nog eens zes samenwerkingsverbanden met dit proces.
- • • Op 10 februari is in Harlingen de start van de eerste nieuwe fusieparochie de Heilige Jacobus de Meerdere gevierd. In februari verscheen een nieuwe aflevering van *SPREEK!*, het tijdschrift van het bisdom Groningen-Leeuwarden. Dit nummer staat in het teken van de dialoog tussen kerken en religies.
- • • Op 5 februari is de Heilige Clemenskerk op Ameland door brand verwoest. Deze kerk is gebouwd in 1877 door Pierre Cuypers en is een rijksmonument. De bisschop sprak van een dramatische gebeurtenis.

- • • Twee VPW-leden vormen het onlangs gepresenteerde nieuwe pastorale team voor Ameland.
 - VPW-lid Sipke Draisma is per 1 februari de opvolger van Laetitia van der Lans als hoofd communicatie & perszaken van het bisdom.
 - VPW-lid Agaath Erich werd enkele maanden geleden benoemd tot dienstverlener diaconie voor het bisdom.
- Beide functionarissen verrichten hun nieuwe werkzaamheden in deeltijd.
- • • Op 1 februari 2013 is emeritus – priester en oud-politicus – Herman Verbeek op 76-jarige leeftijd overleden. Na de crematie op 9 februari werd in besloten kring de herdenkingsdienst voor Herman gehouden in de Der Aakerk. In de jaren zestig raakte hij betrokken bij maatschappelijke veranderingen en vernieuwingen, die mede door het *Tweede Vaticaans Concilie* in gang waren gezet. Hij sloot zich aan bij Pax Christie en het IKV. Herman heeft veel geschreven over natuurbehoud, milieu en duurzaam leven. Tevens publiceerde hij religieuze poëzie en liederen. ♣ Jan Langelaan

■ VPW Haarlem - Amsterdam

- • • Op 23 januari hadden we ons protocollaire gesprek met de bisdomleiding. Deze keer werden we ontvangen door hulpbisschop Dr. J. Hendriks, omdat Mgr. J.M. Punt op sabbatsverlof is. Tijdens de aanloop liet het bisdom ons weten, dat zij de VPW beschouwde als een vereniging van pastoraal werk(st)ers en dat de priester in het bestuur (toevallig ikzelf) niet welkom was bij het

gesprek, want priesters zijn al vertegenwoordigd in de priesteraad. Gelukkig heeft onze voorzitter dit kunnen gladstrijken, zodat we toch met het volledige bestuur konden aantreden. We spraken af met het bisdom dat we de volgende keer verder praten over priesters én diakens én pastoraal werk(st)ers als leden van de vereniging en het bestuur. Het grootste deel van het protocollaire gesprek was gewijd aan de bespreking van de nationale nota over *het Paastriduüm* en aan een diocesaan plan van het bisdom over het samengaan van parochies en over kerksluitingen. Als bestuur hadden we ons laten voeden door onze leden. We hadden op 1 januari 2013 alle leden uitgenodigd hun mening te geven over dit plan van het bisdom. Zeventien leden – kleinschrijvers en groot-schrijvers! – hebben ons op het spoor gezet om een reactie en een weerwoord te geven aan het bisdom. In onze komende Nieuwsbrief gaan we alle brieven publiceren en wie geïnteresseerd is kan de teksten bij mij opvragen. Naar aanleiding van een concrete kwestie over het (gedeeltelijk) als vrijwilliger doorwerken van een pastoraal werk(st)er hadden we een zinvol gesprek over dit thema. De hulpbisschop gaf zelf aan, dat het daarbij niet alleen gaat over pastoraal werk(st)ers, maar ook over priesters en diakens. Hoe kunnen zij na hun emeritaat nog wat doen binnen de kerk? Op welke plek? En met wie wordt dat overlegd? Wat zijn de voorwaarden om

Lees verder op pagina 18

het doorwerken naar emeritaat werkbaar te laten zijn? Wij van onze kant hebben daarbij dankbaar gebruik gemaakt van een artikel uit het blad van de VPW Breda van een paar maanden geleden. Met het bisdom spraken we af dat we de volgende keer het gesprek over dit thema hervatten. Eind mei of begin juni hopen we dat te doen. Onze agenda ligt al klaar.

- • • Onze Alkmaarse seniorenleesgroep gaat zich in april verdiepen in het boekje van Paul van Geest en Monic Slingerland: *Zeven vragen aan Augustinus, Augustijnse spiritualiteit voor het dagelijks leven*. Op de cover staat een fijne ligstoel op een dakterras met op de voorgrond een prachtig berglandschap. Echt iets voor emeriti: neem en lees! 🐣 Jan van Diepen

■ VPW Limburg

- • • VPW Limburg heeft een nieuwe coördinatiegroep en dat is heel goed nieuws!

Op 4 maart hebben zich de volgende leden beschikbaar gesteld:

- Hub van den Bosch, werkzaam als geestelijk verzorger bij mensen met een verstandelijke beperking.
- Piet Linders, coördinator van 't Groenewold
- Guus Prevoo, werkzaam bij de Vastenactie.

Een mooi team dat op de Algemene Ledenvergadering van 17 april de opvolger wordt van Toon van Dijk, Paul van Gerven en Carien Lalieu. Op diezelfde

bijeenkomst die van 13.15 tot 17.00 uur gehouden wordt in 't Paradies te Roermond verzorgt Henk Meeuws de inleiding.

De inhoudelijke onderdelen van de Algemene ledenvergaderingen zullen om de beurt verzorgd worden door de actieve pastoresgroepen Pactief, uit Noord Limburg, en Parkstad, uit Zuidoost Limburg.

- • • De inleiding van Henk Meeuws op 17 april gaat over de onmisbare rol en betekenis van diaconale presentie van kerken in de samenleving. “Diaconie, caritas, menslievendheid is een vindplaats, een openbaring van God. Diaconie zou hoger gewaardeerd moeten worden. Dat biedt een aanknopingspunt voor een tegenbeweging: Diaconie hoort wezenlijk bij de taak, de eredienst van de gelovigen. Een geloofgemeenschap kan pas vieren als zij de meest elementaire dienst aan de naaste behartigt als gelovige eredienst”, aldus Henk Meeuws.

Wordt vervolgd op 17 april om 15 uur in Roermond. 🐣 Toon van Dijk

■ VPW Den Bosch

- • • Onze lange reeks over *Geestelijk Leiderschap* hebben we op de laatste bijeenkomst afgesloten. Zuster Ria van Dinther van de Clarissen uit Nijmegen gaf ons een fijne lezing rond het geestelijk leiderschap van Franciscus. Ze betoogde dat het leiderschap van Franciscus eigenlijk toevallig ontstond. Het enige wat hij wilde was: een voorbeeldig leven leiden in de voetstappen van Jezus. Maar toen zich enkele broeders bij hem aansloten, was het duidelijk dat

zij leiding verlangden, dus werd God gevraagd hoe dat moest. Zo groeide zijn leiderschap niet vanuit een tevoren bedacht plan of vanuit een vaste regel zoals bij Benedictus, maar proefondervindelijk, ervarenderwijs en met het leven als leermeester. Hij leidde vanuit het voorbeeld dat hij gaf. Hij was een inspirator, geen organisator. Zijn leiderschap was een levenshouding en geen taakopvatting.

Zijn grootste inspiratie was de Philipenzenbrief: ‘Hoe God in al zijn hoogheid was neergedaald in de mense-lijke kleinheid’. Dienen en God in de aller-eenvoudigsten herkennen, leerde hij daaruit. Daarom was de leider ook op de eerste plaats de dienaar.

De rijkdom van deze middag is niet in enkele woorden te vatten.

- • • Na *Geestelijk Leiderschap* gaan we een nieuw thema kiezen. Tevens willen we enkele organisatorische veranderingen onderzoeken:

- Kunnen we via de e-mail komen tot een nieuwsbrief, die we naar alle leden zenden?
- Is het zinvol om samenwerking te zoeken met de VPW-afdelingen van Breda en Limburg ?

En we hebben afgesproken ons te beperken tot twee bijeenkomsten per jaar en het ‘uitstapje’, dit jaar op 27 juni.

- • • Op donderdag 26 september komen we bij elkaar om een nieuwe leidraad te vinden praktisch en in thema, waarbij leden van andere afdelingen altijd welkom zijn. 🐣 Jos de Rooij

Donderdag 6 juni 2013

Aankondiging Algemene Ledenvergadering VPW Nederland

Datum
Donderdag 6 juni

Tijd
**Aanvang 10.30 uur
(zaal open vanaf 10 uur)
Einde bijeenkomst 15.00 uur**

Plaats
**Kerkcentrum
Nicolaas Monicaparochie**

Adres
**Boerhaaveplein 199,
3552 CT Utrecht**

Centraal staan de bijdrages van Willem Putman(oud-docent en supervisor aan de FKT) en Chris 't Mannetje (docent van Fontys en als adviseur betrokken bij een aantal fusies van parochies in het Aartsbisdom Utrecht) en het gesprek met collega's over die bijdrages.

Willem Putman

Chris 't Mannetje

Zij hebben gekozen voor de volgende aanbeveling aan leden van de VPW: “Neem de vrijmoedigheid om ‘buiten’ je werk uit te oefenen, mensen zitten op je te wachten!”

Zij houden een inleiding en er zal ruim de tijd zijn om naar aanleiding van die inleidingen met elkaar en de inleiders in gesprek te gaan.

Verder is er een korte bezinning, een lunch en ruimte om elkaar te spreken en het huishoudelijke deel van de Algemene Ledenvergadering.

Het inhoudelijk en financiële jaarverslag worden met de uitnodiging in mei aan alle leden toegestuurd.

Om te zorgen dat inhoudelijke vragen voldoende aan de orde kunnen komen, kunnen die vragen aangemeld worden tot dinsdag 4 juni via info@vpwinfo.nl of schriftelijk naar:

VPW Nederland
Palestrinastraat 1b
3533 CT Utrecht.

Opgeven

Opgeven voor de bijeenkomst kan via info@vpwinfo.nl.

Deelname, koffie/thee en lunch zijn gratis. Alleen aan mensen die zich aangemeld hebben en niet voor 4 juni afgemeld hebben en toch niet komen worden de onkosten van €15,— in rekening gebracht.

“Pasteur Rob, ik heb jouw help nodig!”

Het zou een vraag kunnen zijn bij RTL 4, Omroep Max of SBS: “Noem ‘The Big Six’ van het Afrikaanse continent”. En als je dan niet stijf van de zenuwen staat, floep je ze er allemaal in een keer uit: olifant, neushoorn, leeuw, luipaard en buffel... Dan noem je ook ‘mijn’ nummer zes: De Afrikaanse vrouw die in kracht en schoonheid voor niets en niemand onderdoet. Kracht en schoonheid die, zoals het gegaan moet zijn toen Afrika werd geschapen, de Afrikaanse vrouw ruimschoots werd toebedeeld. Dat leerde mij de vrouw die mij op een vrijdagavond een mail stuurde die begon met: “Pasteur Rob, ik heb jouw help nodig want ik weet niet meer wat ik moet doen...”

Na een paar keer lezen – mijn Afrikaans is ook niet meer wat het geweest is – begrijp ik wat er aan de hand is. Ze had een creditcard, wilde er mee stoppen en een betalingsregeling treffen. In plaats van de verwachte regeling werd het hele bedrag in één keer van haar rekening afgeschreven. Zo bleef de bank waar alles oranje kleurt, keurig oranje en werd haar rekening knalrood. “Pasteur Rob, ik heb jouw help nodig...”

En ik denk... shit! Het is vrijdagavond. Ik ben moe. Ik heb het gehad! Ik wil helemaal geen ‘Pasteur Rob’ zijn, effe niet! Ik wil een Westmalle Tripel drinken, een film afkijken, nog effe ‘What’s appen’ met mijn ‘app-vriendinnetje’ en dan slapen!

Toch maar bellen... ze neemt de telefoon op. Ik zeg: “Hoi, met Pasteur Rob!” Een

warmer Afrikaanse begroeting wordt mijn deel en als ze uit geknuffeld is, vraag ik: “Wat is er nou allemaal aan de hand...?” (ik weet niet of die vraag nou zo sterk was, of recht doet aan mijn opleiding, maar ik wist effe niks anders...)

Ze vertelt dat haar koelkast leeg is, de huur al twee maanden niet betaald, de elektriciteitsrekening onderop het stapeltje ligt en dat er geen geld is om boodschappen te doen. We maken die vrijdagavond afspraken. Zaterdagochtend zal de PCI voor 200 Euro zorgen zodat er boodschappen gedaan kunnen worden.

Maandagochtend zien we elkaar om een stappenplan op te stellen. Ik hoef haar niet te vertellen dat er op zondag een viering in de kerk is, want ze is er iedere zondag en als het even kan getooid in een kleurig Afrikaans gewaad!

Die maandag nemen we alles door. Ze heeft alles keurig geordend. Binnen tien minuten staat alles in een Excelbestandje. We spreken af welke stappen ze gaat zetten, wat we eerst betalen en wat nog even kan wachten.

Als we klaar zijn vraag ik haar: “Waarom is je man niet meegekomen?” Ze brabbelt wat, haar klanken vormen nauwelijks verstaanbare woorden. Dan begint ze hartelijk Afrikaans te lachen en zegt: “Pasteur Rob, de man in Afrika is nadrukkelijk op de voorgrond als alles goed gaat. Als voorspoed en zegen ons ten deel vallen, dan is de man het middelpunt waar alles omdraait (denkt ie...), waar alle aandacht naar uitgaat. Maar als er pro-

blemen zijn, dan is de man in geen velden of wegen te bekennen. Dan moet de vrouw naar voren treden en de problemen zien op te lossen. Zo doen we dat in Afrika, al eeuwenlang. Van generatie op generatie geven vrouwen dit aan elkaar door. Op mijn beurt probeer ik het weer door te geven aan mijn dochter. Maar weet je? Zij is hier geboren en getogen. Ik krijg het niet meer overgebracht. Misschien is dat nog wel erger dan de financiële ellende waar ik nu inzit”.

Bouwen aan de stad

Rob

Lijesen

Voordat we afscheid nemen, bidden we samen om Gods zegen op de weg die voor haar ligt. “God moet ook maar een beetje helpen”, zeg ik hoopvol en bemoedigend. En daar geloven we samen in. Op de terugweg naar huis dacht ik: Vaarwel oude ‘Big Five’, vaarwel olifant, neushoorn, leeuw, luipaard en buffel. Je bent in schoonheid en kracht ruimschoots ingehaald door de Afrikaanse vrouw. Vandaag is voor mij geboren: The Big Six!